

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

25 Maiu st. v.

6 Junie st. n.

Ese în fie-care duminică.

Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 21.

A N U L XXII.

1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Osënditul din Carpați.

Șate vânt, pe sus în fugă nor pe nor se vălmășește,
Vêrful codrului din neguri de abia se mai zărește,
Numai colo 'n fundul văii luce-o dungă de roșetă.
Ca o palidă speranță în o trudnică viață.
Nu mai știu: acea lucire dimineții-i vestitoare,
Sêu amurgului și nopții inaintemergătoare?
Nu mai știu, căci multă vreme, scursă în amărăciune,
Cerul n'am vădut, nici sôre când resare, când apune,
Pân' ce ușa ferecată greu urnindu-se 'n țigine,
Drept o naltă milă, astăzi s'a deschis și pentru mine,
Ca din orbul întunecet desfăcut pe o minută.
Șbor să dau privirii triste prin cea vale cunoscută...
Prin cea vale cunoscută, lăgănul prunciei mele.
Unde liber ca un flutur într'un câmp de floricele,
Anii tineri fără grige și ispită i-am purtat;
Unde 'n Țiori priviam la turme cum es tôte la suhat,
Unde strămoșesca doină serile-ascultam într'una,
Până dintre brați departe tremurând viniă și luna.

O! cum vremea schimbă tôte! o! cum omul nici gândește
Viitorul ce cuprinde și ce sôre i sfețește!
Din prelargul țerii scumpe, dela sinul maicii mele,
M'au adus în aste ziduri și m'au pus în lanțuri grele.
În această grôpă vie când m'astern să adorm, pe pae,
Al meu suflet trêz se 'nceinge de a dorului vâpae
Și spre locuri scumpe mie se pornește, și se 'ndrêptă
La cea casă afumată unde 'n prag mereu astêptă
O bêtrână gârbovită, ce de jale se sfêrșește
Ș-o copilă iubitor ce plângend me pomenește.
Vai, cu dênsele 'mpreună ce 'nfocat s'ar tângui
Și iubitul meu părinte, decă 'n lume ar mai fi!
Dar mai bine că sub țernă dôrme somnul de vecie,
Decât să-și privească nêmul istovit în grea urgie.
Decât fiul să și-l șcie zăvorit cu mare pază
Și să n'aibă nevoie pe o clipă să-l mai vedă.

După cêsuri lungi de veghe une-ori așa simțesc
Înima că-mi bate iute, ochii-mi se păinginesc;
Par' că bagdadia cade, par' că murii groși me string.
Par' că me aud pe mine cum me vaet și cum plâng.
Oh! așa me arde-atuncia o dorință de-a porni
Ș'în lunca inverdită peptul a mi-l recorî!
Libertate, libertate, fiica dragostei cereșci,
Dulce mai pe sus de tôte bunătățile lumești,
Trêz, cu înima sdrobotită simț amar că te-am perdut.
Êr în somn visez că êrăș lângă tine-am renăscut.
Ah! de-a fi odat' acvea fața ta s'o mai zărese,
Sângele ș-a mea viață pentru tine le jertfesc!

Dar nu vieții mele-i lacom dușmanul ce 'n lanț me strînge.
Ci un ideal puternic el voește 'n mine-a frânge,
Ideal hrănit cu lacrimi și păzit în suferinți,
Cea mai sfântă hărăzire fiilor dela părinți.
Inse mai curênd aceste ziduri au să se dărâme,
Mai curênd cumplice chinuri al meu trup o să-l fărâme.
Decât viața mea și limba, dulcea limbă-a maicii mele.
Să le-acoper cu rușine, lăpêdându-me de ele.
Nu! nu-i silă, nu-s cătușe, nu-i cruține 'n astă lume.
Să te-apeșe, să te facă ca să uiți de-al mamii nume
Și de glasul ei de ânger și de graiul desfêtat
Ce l'ai gangurit în lăgân și la sin când te-a purtat.
Și vrășmașul aspru, crâncen, în pornirea lui trufașe.
Pôte năzuî în cale mii de pedeci uriașe,
Aspirațiile mândre înainte vor străbate,
Pân' or fi cu biruință strălucită 'ncoronate;
Căci de-asupra âstor bolte unde fiere zuruesc
Și credința și virtutea cu amar se restignesc;
Mai pe sus de reuțate vrășmășiei seculare
Și de planurile negre ce se șes cu 'nverșunare,
Priveghiéză și păzește ochiul cel neadormit
Al părintelui din ceruri. Cătră dênsul umilit
Și ingenunchind cucernic, rugăciune 'naltă ferbînte,
Sôrtea nêmului ce geme în jug greu să ia aminte,
Să-i trimiță 'n întunecet rađa îndurării sale,
Ca să nu se rătăcêscă pe a nimicirii cale.
Astfel eu me rog adese și sfêrșindu-mi închinarea,
Pacea me sălășluește, apoi somnul cu uitarea
Birue cu 'ncețișorul gândurile resvrătite
Și cu totul stînge lampa amintirilor cernite.
Îns' atunci cu-atât mai tare mi s'aprinde 'n vis gândirea...
Mii icône 'ngrozitoare imi întimpină privirea;
Larmă, svonuri surde, șuer și fanfare 'n aer tremur.
Munții vêrfurile-și clatin ca de un grozav cutremur;
Fulgerele săgeteză, vajnic tunetul vuește,
Codrul de stejari se 'ndoe, valea urlă, clocoteșce.
În acest vârtej sêlbatic, fulgere când trec prin cêtă,
Se arată scene crunte care șufletul inghiață;
Mai apoi lucind cu slavă, se pogoră dintr'un nor.
Sabie de foc în mână, ângerul rês bunător.

M. Pompiliu.

De-a baba ôrba.

Sînt mici amêndoi: Giustino e de șapte ani și Ro-
salba de șapte. Sînt sâraci, orfani și străini.
Tatăl lor cântă din flașnetă pela porțile ômenilor
și căpêta gologani. Așa au vinit tus-trei, pe jos din
Florența.
Ș-atunci Giustino eră de șapte ani; el șciea să
jôce, să-și frângă mijlocul și să trecă frumos prin

cerc, ér Rosalba nu șcidea decât să ridă și să bată din palme tactul flașnetei. Dar tata bea pré mult vin, ș-atunci eră urit și reu; — da, eră fôrte reu tata atunci. Și sêra, când n'avea nici un gologan, ei nu trebuiau să plângă, decă le eră fôrme, pentru că asta supêră fôrte mult pe tata, și-i bătea reu, de aceea a murit. . . Ș-un moș bêtrân, care s'a supêrat pe tata pentru c'a murit, a vrut să le ia musica, dar ei au plâns așa de mult ca să le-o dea, — încât moșul le-a dat'o, — și ei au plecat cu musica și nu s-au mai dus pe-acolo nici odată. Acum șed la o femeie bătrână, departe tocmăi la marginea orașului. Umblă totă ziua cu musica, și sêra se duc acasă cu pâne și cu gologani.

Acestea mi le-a spus micul Giustino c'o naivitate adorabilă și într'o românescă pe care el o vorbiă fermecător de stricat.

Eu am întelnit adese ori pe acești sermani copii. El, într'un surtuc larg, fără colóre și cu busunările spintecate, purtându-și anevoe musica in spate, — ea într'o rochiță scurtă din petici, și c'un baideraș de lână vechiu, pe care Giustino il înfășură in fiecare dimineță, de doue ori in giurul gâtului, il încrucieșază peste pept și il inodă la spate, frumos, ca să nu recescă, — ș-amândoi merg așa triști și perpeliiți, mititeii de ei, copilul inainte și suriôra după el, amândoi își teresc picioarele in niște ciobôte mari și grele, pline vecinic pe din afară și pe din lăuntru de noroiul bătôcelor de prin mahalale. Se odihnesc pela respântii. . . Giustino s'aplecă de șale, și n'cetinel iș pune musica jos. Alătura, tăcuți, s'aseșă amândoi pe caldarâm. C'un fel de frică uneri iș priveșe îmbrăcăminte lor săracă. Ei simt bine, că au aceleași gânduri, de-aceea fôrte rar își vorbesc. Câte-odată privirile lor pornesc alături și ș'afundă in zarea cerului. Când timpul e frumos, ei simt ceva — ca o mamă bună care stă lângă dênșii, și-i mângăe: c'o bucurie tristă, c'un zimbet bolnav iș intind gâtul și-și încaldesc in sôre chipurile lor galbine, lungărețe, bêtrâne și nespelate, cu ochii mici, împăinginiți, ingropați sub frunți inguste, cu urechi mari, umerii obrajilor scoși ca la Mongoli, și cu buzele lungi, subțiri, uscate și vinete ca pétra.

Dar tómnă se duce și vremea prinde a se năspri. Cerul devine mai posomorit, casele mai inchise, și ômenii mai rei.

După o di rece și ploioșă, petrecută mai mult pe sub ganguri, ei se hotăresc să mai facă o încercare. Giustino scôte un suspin adânc și înabușit, ca să nu-l audă mica Rosalba, iș luă musica in spate, ș-amândoi, flămândi, friguroși și descuragiați plecară incetșor de-alungul stradelor ude și pustii.

Abiă mai găsesc, șovăind prin pâcla desă ce inecă orașul amuțit; de sus burnițeză, — intunerecul cade din ce in ce mai greu și mai rece peste dênșii. Un vânt, cu tône repeđi, le svêrlise in obraz puseria de stropi și ei iș indésă pe de desupt, la subțiori, mânuțele lor ude și amortite.

Intr'o uliță intunecôsă la ușa unei cafenele, Giustino invêrșeșce la flașnetă »Valurile Dunării.« schimbându-și mânilor iș tridite și ducânduși-le pe rënd la gură ca să le desmôrșescă. Rosalba se șgrebuleșce pela ferestri, uitându-se in lăuntru. Prin gêmurile asudate abiă străbate o lumină bolnavă și fumurie ce se inecă in pâcla de afară. In apropiere un căne nervos iș intinde gâtul inainte, și inșoșeșce c'un urllet prelung și sfășietor țurluitul flașnetei.

Giustino schimbă cântecul și Rosalba, tremurând, deschide ușa și intră. O duhôre grea și incropită o isbi in față și pentru întêia ôră chipurile sarbede și ochii holbați ai jucătorilor de cărți o infricoșau. Galbină, sficioșă, ingânând o milogelă fără vorbe,

cersind cu ochii mai mult decât cu glasul; ea iș intindea talerul pela tôte mesele, și nimene n'o vedea, și vaetele cântecului de afară i se jăluiau in urechi din ce in ce mai sfășietóre. Din nou se întorse pela aceleași mese.

— Hai, plecă de aici! îi diceau toți, răstit. Iș lăsă mâna in jos desnădășduită. Când vru să iêsă, simți că i se tae picioarele sub dênșă — stătù in loc și privi dureros și aiurit in giuru-i. Unui om de lângă ușa i se făcù milă și-i dete cinci parale. Flașnetă tăcuse. Copila se apropiă de frate-so umilită, pe jumêtate môrta, și cu un glas leșinat intinđend in intuneric pumnul in care stringea gologanul, ea suspină: »numai . . . cinci parale! . . .«

Micul Giustino iș năbuși in pept un oftat, tăcù și opintindu-se din resputeri, iș ridică in spate marea lui musica. Nici odată nu i se păruse grea ca 'n sêra aceea. Amândoi se îndreptară spre casă. La colț se opriră. Fetița intră și cumpêră un corn. Incepuse o plôie mărunță. Picăturile se întetiau și le improșcau obrazul din ce in ce mai repeđi. Intrară sub un gang. Fetița duse cornul la gură și vru să mușce, dar i se părù pré mic, și-l intinse intreg lui frate-so, rugându să-l mânance el tot, pentru că ei nu-i e fôrme. Giustino și el se jură că nu-i e fôrme de loc și o rugă să mânance numai ea. Sfêșiră prin a-l rupe in doue. Și cum molfăiau așa incet, îi podidi plânsul, uđi leorcă și rebegiți ei se îmbrățișară, și tremurând in intunericul rece și mort se stringeau, se inghesuiau unul într'altul ca să se încaldescă. Lacrimile sârate li se amestecau cu ultima imbucătură. Remaseră așa câteva minute. Ochii îi usturau și le ardeau in cap. Iș inghețau saliva, ce le umplea gura c'un gust de leșie. Têmplesle grele li se sbăteau și junghiuri ascuțite îi tăiau ca niște cioburi de sticlă prin tôte incheeturile. Și inimile amêndurora se stringeau reci și leșuite ca într'o amortelă de veci.

Dar plôia nu mai conteniă, și ei trebuiră să plece. Prin smărcurile mocirlose ale ulițelor pustii și fără felinare, mergeau incet, trudiți și desnădășduiți, ascultându-și fleșcăitul ciobôtelor mari și grele; Giustino inaintă, sfășiat de gândul că suferă suriôra lui: Rosalba in urmă, muncită de chinul că n'are destulă putere ca să ducă și ea musica in spate.

Dumneșeu fusese pré neindurat cu ei in ziua aceea.

Jos, pe o rogojină, lângă vatra rece, cu hainele leorcă pe dênșii, rupți de oboselă, lihniți de fôrme și stărciți de frig, se culcară să dormă. Se șgărciră unul lângă altul sub un țol prăfuit, și-și sullau in pumni ca să-și desghete degetele. De afară se auđiau pleoscăind picături mai mari și mai dese. Vântul hățină ușa și feresturile, și 'n besna odăii se auđia regulat, suind și scoborênd sforăitul babii, care durmia dusă pe un pătucean ingust de scânduri. Copiii multă vreme rêmaseră deștepți. In capul lor țiuiau cântecetele flașnetei, ca niște glasuri triste, ce se jăluiau a fômene, a môrte, ș-a desnădășduire. Din timp in timp tresăriau ca de spasmuri, și fiecare se uită pe sine, pentru a să gândi la durerea celuiialalt. Cât de mult suferiau și cât erau de bêtrâni bietii copilași, atât de mici ș-atât de nenorociți! . . .

Când se deșteptară a doua di, iș simțiră obraji inecați într'o lumină caldă. Șôrele svêrlise un smoc de raze pe căpêtaiul lor. Ei se sculară veseli, întăriți, și porniră de acasă plini de speranțe și de curaj.

Eră o di frumoșă care le dădea viêtă. Albastrul cerului, caldura sôrelui, deșteptau intrênșii amintirea dulce a fermecătórei lor țeri. Cățiva copii se jucau într'o curte.

Giustino, voios și plin de încredere, iș aseșă

flașneta în p^ortă și cântă. O servitoare i aduse trei gologani. Erau fericiți. Măncară pe fugă brânză de un ban și pâne de doi, și ochii lor se sorbiau, umezi și scilpitori de bucurie.

La colțul stradei, într'un mic maidan se întâlneau cu vr'o patru copii de s^ema lor, cari se jucau. Ei au înțeles îndată că erau buni prieteni, de și se vedeau atunci pentru înt^eia oară. Cu ce să începă?... Invoie! se făc^u iute.

»Baba orba! Baba orba!« strigară voioși cu toții, sărind, băt^înd din palme și svêrlind căciulele în sus. Un copil își desnodă un testemel dela gât. Giustino își aședă musica de-o parte și se lăsă să-l lege peste ochi. Mica Rosalba privi nebună de bucurie. Ei uitaseră f^omea, frigul și suferințele de ieri. În c^esul acela nu mai erau străini, orfani, săraci și în izbeliștea nenorocirilor.

Și cum treceam pe acolo, gândindu-m^e la necasurile mele, m^e simții de-odată cuprins pela spate de dou^e mâni mitite și slabe, ș-un glas nebunatic strigă: »te-am prins!« Dar simți îndată că s^înt ceva mai mare decât ceea ce voia el să prin^dă, și cum își ducea mânil^e la legătură, ca să ș-o ridice depe ochi, copiii năvăliră spre el rîd^înd și țipându-i: »Nu te desface, Nu te desface!...«

Și eu am stat privindu-i, până ce și-au isprăvit jocul. Apoi am plecat, cu Giustino și cu Rosalba, și cum mergeam așa cu d^ensii, Giustino imi înșiră p^asurile lor, c^o admirabilă naivitate și într'o românească fermecător de stricată.

A. Vlahuța.

Darwinismul în progresul intelectual.

— Conferință ținută de dl. *Titu Maiorescu* în 1882 la Ateneul din București. —
(Înceiere).

Dacă trecem acum la femeie, câtă să constatăm mai înt^eiu că nu se cunoșce până aci un singur cas, care să fi avut volumul cranian de 1900 cm. cubici; în termⁱn de mijloc, capacitatea ei craniană este cu 10 la sută mai mică decât a bărbatului. Din 1000 căp^eșini măsurate a rezultat 1410 grame greutatea mijlocie la bărbat, și numai 1250 la femeie.

Cu cât ne scoborim înse pe scara vechimii unui popor, cu atât deosebirea cerebrală a sexurilor este mai mică: diferența ajunge chiar la 1 la sută. La poporele selbatice din Australia găsim deasemenea că diferența e neînsemnată. Acesta e încă o dovadă despre acțiunea culturii asupra masei cerebrale. În starea primitivă mai că nu există diviziune de travaliu, s^eu deosebire de ocupațiuni. Aceleași griji și aceeași ordine de idei e la ambele sexe. Cu cât înaintăm înse în civilizațiune, cu atât rolul bărbatului devine mai greu, cu atât el trebuie să-și munc^ească mai mult creierul ca să p^otă cuceri un loc în economia socială, și să fie în stare a-și asigura existența și viitorul familiei sale. El trebuie să mișce cultura, el să conducă s^eu să susție statul, el să facă a înflori artele, el trebuie să lărg^ească câmpul ideilor, să înlesn^ească bunul trai al omenirii prin descoperiri și perfecționări dⁱlnice aduse în sfera practică a vieții; pe când femeia e redusă la un rol cu mult mai mărginit în mișcarea societăților culte. De aici, nici îndoelă, diferența craniană.

Dacă în trecăt vom deschide aci cestiunea emancipării femeii, noi observăm atât numai că ideea, cu totă frumuseța ei teoretică, în starea de aci a lucrurilor, este precipitată și... cam nerealisabilă. Cum am pute în adev^er să incredințăm s^ortea popo^relor pe mâna unor ființe a căror capacitate craniană e

cu 10 la sută mai mică?... Abiă ajung astăzi creerii cei mai dezvoltăți pentru a pute conduce o națiune pe calea progresului și a prosperității materiale.

Individual înse nu putem negă că vom găsi totdeuna o femeie mai cu minte ca noi...

La om ca și la animale se constată așadar, prin observațiuni directe, starea de evoluțiune darwiniană și sub raportul intelectual, mulțumită pe de-o parte culturii, care măreșce volumul cerebral și prin urmare ascute agerimea minții, er pe de alta legii de ereditate, care fics^eză în fiecare generațiune progresul acumulat de celelalte generațiuni și face putinciosă o propășire neîntreruptă. Filosoficeșce, să ne întrebăm acum ce rezultă ore din teoria lui Darwin? Ce lucru ne lasă darwinismul să întrev^edem în mișcarea continuu progresivă a minții omenesci?...

De când a început omul să cugete, de când el a putut să pătrundă în sfera înaltă și senină a speculațiunii, din momentul acela mintea lui s'a aflat în fața unor probleme cari i se impuneau cu o putere irezistibilă, cari l'au muncit veuri prin frumoșele descoperiri ce deslegarea lor i promisea și cari îl preocupă încă și astăzi în modul cel mai atrăgător... Ce este ore universal ce ne încungură? Ce s^întem noi enșine în această nepătrunsă imensitate? de unde vinim și la ce tindem ore? Care să fie țelul întregii fenomenalități? de unde a plecat d^ensa și unde va ajunge în negura nemărginitului timp? Ce va fi dincolo de lumea pe care o vedem? Etă atâtea întrebări, și altele p^ote de felul acesta, pe cari le înt^elnim mai în toate sistemele filosofice, și pe cari, după timpuri și după împrejurări, filosofii le-au deslegat într'un mod mai mult s^eu mai puțin norocit.

Cestiunea este înse, că colosalele semne de întrebări ale cauzei primare, ale scopului, ale efectelor ultime, au frământat veinic mintea omenescă.

Există o semă de filosofi, parte înv^eț^ați, parte neinv^eț^ați, dar cu sentințe apodictice asupra celor mai reflectate probleme ale gândirii, s^înt, dⁱcem, înv^eț^ați, mai mult s^eu mai puțin șciutori, cari caută să închidă cercul cercetărilor omenesci la ceea ce există astăzi, la ceea ce se pipăe și se vede acum! Pentru ei, cestiunile cari trec peste domeniul comun al simțurilor și al experienței s^înt aberațiuni ale imaginațiunii umane, s^eu cel mult niște deșerte dorințe ale unor creeri legănați de visiuni. Peste ceea ce ne dă reactivul, scalpelul, microscopul, balanța, țifra și calculul, nu există nimic: lumea este și va fi cum o vedem astăzi. Aceștia s^înt materialisții cei mai impetriți.

Nu dⁱcem, bine înțeles, că omenii de șciință cari sfredelese mereu misterele naturii și cari măresc prin prețioșele lor descoperiri cercul cunoșcⁱntelor positive nu s^înt de cea dⁱntăi trebuință chiar pentru filosofie. Nu negăm deasemenea că combinațiunile ce se pot sc^ote din observațiunile directe, nu trebuie să formeze pedestalul filosofiei actuale și că nu trebuie să privim cu mulțămire ostenele ce-ș dau chiar filosofi materialisți ca să ajungă la sinteza imediată, s^eu la principiile generale ce rezultă din studiul direct al materiei. Intre filosofi aceștia noi am numerat pe regretatul d. Conta, autorul »teoriei fatalismului și a undulațiunii universale,« publicate mai înt^eiu în gazeta »Junimii« din Iași, lucrări în adev^er de val^ore, dar cari p^ecătușesc prin disprețul caracteristic ce materialisții aruncă tuturor cestiunilor de metafisică. Ca luptător pentru ideile materialiste mai avem aci la noi foia »Contemporanul,« care apare în Iași...

Să vedem înse decât marginile ce unui filosof voese să pună minții umane s^înt în conformitate cu enșus spiritul șciinței dela care se adapă, decât se p^ote susține în fața teoriei lui Darwin, pe care ei nu o

combat, relegarea la imposibil a ori cărei cestiuni de resort metafisic.

Dacă natura noastră intelectuală se mărginește la ceea ce vede și la ceea ce simte astăzi, atunci pentru ce schimbarea neincetată a universului spre o perfecțiune incontestabilă? pentru-ce din chaos atomic o planetă? pentru ce dintr'o nebulosă informă și rătăcitoare un sistem planetar, cu unități regulate și cu legi admirabile în imensul lor circuit? pentru ce dintr'o celulă infimă și vremelnică un stejar mândru și secular? pentru ce dintr'o agregatiune inconștientă, cu singura facultate de a se hrăni, să vedem ieșind cu timpul un animal care se simte și care se mișcă? Pentru ce în fine trecerea dela forme rudimentare, imperfecte seu monstruoase la tipul superior și artistic al omului? pentru ce dela o schintee de inteligență cu totul mărginită la geniul creator al lui Newton, al lui Leibnitz, Laplace, Kant, Darwin și la geniul altora de înălțimea lor?

Pentru ce totă mișcarea, fără o secundă de repaos a întregului univers? pentru ce nisuița acésta cătră ceva? pentru ce îmboldirea ănsăș a sufletului nostru de a ne întreabă continuu: de ce? și la ce?

Cu știința în mână, cu ănsăș datele cele mai positive ale cercetărilor fizice, se constată fenomenalitatea unei evoluțiuni perpetue, care e ănsăș viața materiei, a întregului univers! se adevărește în modul cel mai evident pășirea neîntreruptă a lumii cătră o desevărsire ale cărei mărgini nu le putem vedea.

Creerul, care eugetă astăzi, și care despică natura, acum bilioane de ani a fost o massă de atome amorfe și brute, apoi agregatiune de celule inconșiente, apoi un focar de simțire, apoi un aparat de eugetări înalte, de admirabile descoperiri. Ce ne autorisază dar să susținem, că mințea omenescă va rămâne unde se află astăzi? Cu ce drept se afirmă, că necunoscutele de azi, că ixurile minții omenesci, nu vor fi mână cunoștințe limpede și luminate, principii curate și stabilite în mod neîndoios?

Dacă am admite, ca materialistii cu vederi înguste, limita cunoștințelor și neputința de a trece în domeniul științei ceea ce e astăzi metafisic, atunci ar trebui să negăm legea evoluțiunii, să spulberăm teoria lui Darwin pentru ceea ce ne-a dat ea asupra timpurilor trecute, și pentru ceea ce rezultă din trăsna ca consecință în viitor.

Darwinismul este adevărat și în progresul intelectual.

Desvoltarea minții umane, ca și perfecțiunea rasselor, nu are hotar.

Problemele cele mai grele de acum câteva vécuri sânt cunoștințe pe cari le invetă copiii începători la școlă, seu cari alérgă din gură. Tot astfel, întrebările metafisice, cărora numai materialistii le negă posibilitatea de-a fi rezolvate, vor ajunge mâne cunoștințe limpede și de domeniul comun.

Durerea ănsăș, care este ăncă sigilul imperfecțiunii noastre, cum este durerea omenirii concentrată în Christ: cum este durerea sinucidului, un fel de protestare în contra imperfecțiunii umane și a miseriilor de cari e ăncă înțesată organizația socială, și durerea, dicem, cată să dispară, dacă genul uman tinde nencetat spre perfecțiune, spre înlăturarea a tot ce pôte să împiedece pe Prometeul de astăzi de a devini mare și atotputernic ca ăzii din povești.

Ni se va dice de sigur că creăm o fantasie: acésta fantasie înse se susține chiar cu dovețile ce ne-a dat până azi progresul filosofiei naturale. Întrebați numai tôte științele pozitive cari au raport la starea materială a omului, medicina mai cu sémă, dacă ele au alt scop practic decât înlăturarea ne-

mulțămirii și durerii omenesci, dacă ele n'au reușit în în parte în urmărirea acestui divin scop.

Cuvéntul naturalistului Jacoby ni se pare aci foarte nimerit: »omenii descind din animale și trebuie să devie ăei.«

Resumată de

Mihai C. Branean.

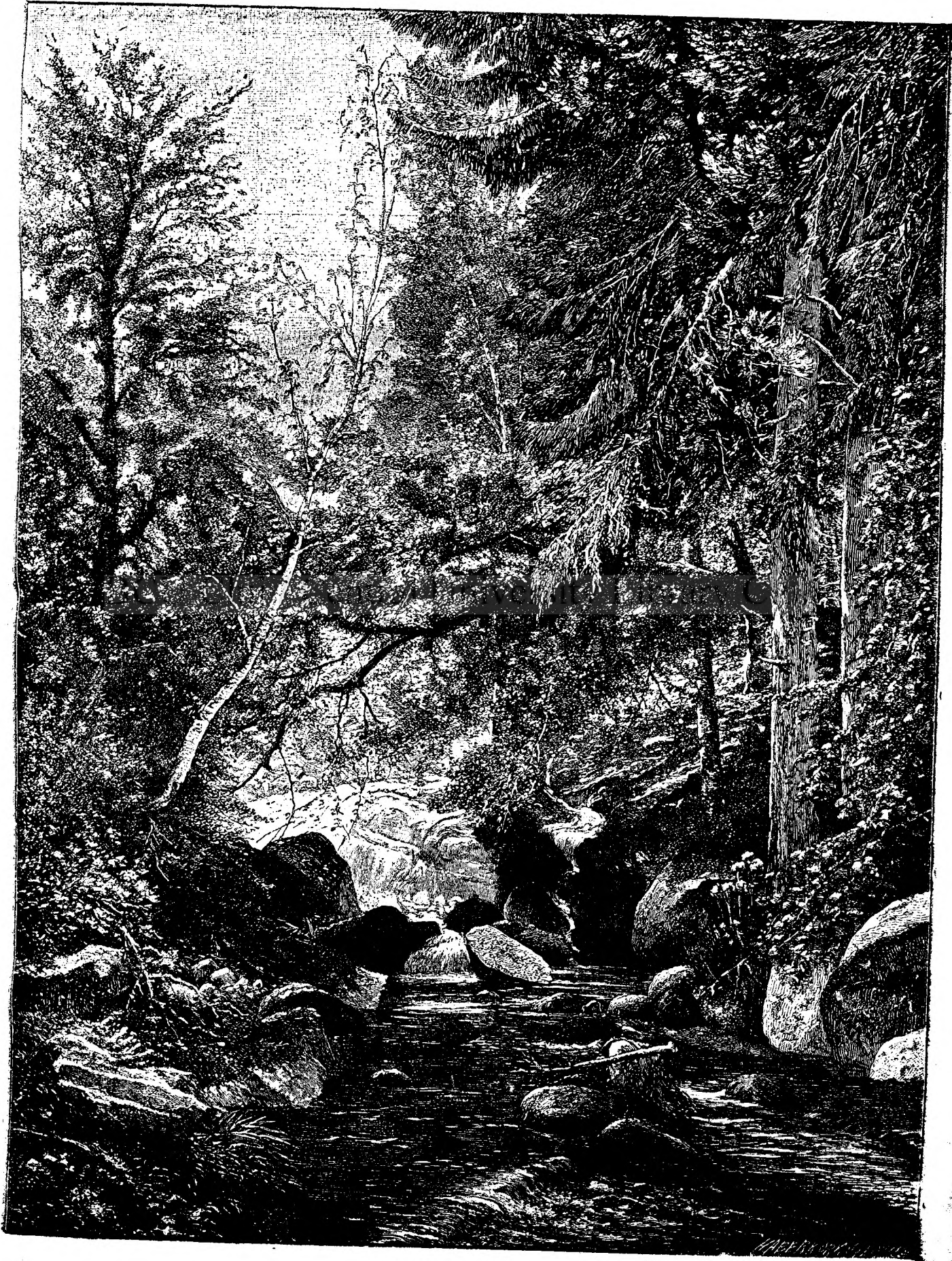
Balade populare.

— Din giurul Năseudului. —

II.

Nița și iubitul seu.

Țolo 'n josul satului,
 În ograda Mareului
 Badiu murgu-si potcoveșce,
 Nița din prag îl priveșce.
 Cu ochii de-abiă zăreșce.
 Cu gura abiă vorbeșce:
 — »Tu te duci, badiț, s'urace,
 Eu cu dorul teu ce-oi face?
 Ia-me, badiț, și pe mine,
 Me la brău pe lângă tine;
 De ț-o părē brăul greu,
 Me la lumină de seu
 Și me du din satul meu;
 Me la lumină de cēră
 Și me du din a mea țēră.
 Că tu unde-i inopțā,
 Eu mândru ț-oi luminā,
 Ōmenii te-or întrebā:
 — »Ce lumină e asta?«
 Țrā tu li-i spune-asă:
 — »Asta-i lumină de seu.
 Drăguță din satul meu,
 Asta-i lumină de cēră.
 Drăguță din a mea țēră.«
 — »Nițo, Nițo, mila mea,
 Eu pe tin nu te-oi luā
 Până-i lume de asta,
 Pentru că unde merg eu
 Să ferescā Dumnețeu:
 Nici i apă de beut,
 Nici loc mândru de ședut,
 Nice ărbă de crescut.«
 — »Ia-me, badiț, și pe mine,
 Că ț-oi prinde forte bine:
 C'am cosițe
 'N nouē vițe
 Ș-ăcclea le-oi despletī,
 Isvor rece-a isvorī,
 Țrbă verde-a rēsārī,
 Pe loc mândru-i odihni!
 — »Nițo, Nițo, mila mea,
 Eu pe tin nu te-oi luā,
 Până-i lume de asta,
 Că-ni e murgul din o joi,
 Nu sufere câte doi,
 Și-ni e murgul din Galați,
 Nu rabdā necununați.«
 Vedēnd Nița, că n'o vrea,
 Forte reu se supērā
 Ca lumina se topiā;
 Ca lumina cea de cērā,
 Când bate vântul afarā.
 Se bocīā, se tânguā
 Și din grai așā ăicea:
 — »Dare-ar bunul Dumnețeu
 Să fie pe gândul meu:

VALEA-IADULUI.

Dumnezeu te 'nvernicescă
Cu căruță calicescă;
Mâna dréptă ț-o smintescă
Și cea stângă
Ți o frângă,
Să-ți ții frâuțul cu dinții
Și să-ți mâi murgul ca mușii!

Iuliu Bugnariu.

F a t a p o p i i.

— Roman in 2 tomuri. —

(Urmare.)

II.

Din chiar senin.

Toi după Sântă-Mărie s'a întemplat un lucru mare 'n Brândușeni. A venit in sat protopopul. Intemplarea aceea nu pentru acea eră lucru mare, că dóră sfinția sa stérniá vr'o bucurie, ci din potrivă, că vinirea lui totdeauna umplea de gróză pe bieții ómeni, dar mai cu sémă pe popa și pe dascălul. Când il vedeau vinind, aceștia par că vedeau pe executorul de dare.

Din acesta asemenare putem să ghicim din capul locului, că de bună sémă și el trebuia să facă aceea ce făcea acela, adecă să ducă parale din sat.

Gurele rele, cari câte odată spun și adevêrul, povestiau multe de tóte in privința asta, care de care mai cu córne, încât decă am sta să vi le povestim, vi s'ar face pêrul măciucă. Dar nu vrem să ne luăm după clevete și s'aruncăm numai plévă 'n vânt. Vom dice și noi ce respundea sfinția sa defaimătorilor: »Las să vorbească faptele!» Ce-i a mână, nu-i minciună.

Noi cunoșcem pe sfinția sa încă de când cu investigațiunea făcută in potriva părintelui Movilă, dar și mai bine dela cununia neizbutită a Rachilei cu nfericitul Spinean. Il scim încă de atunci, că-i bun la suflet și că allă iute cme ce »plătește.»

De atunci n'a mai fost in Brândușeni, că nenorocirea aceea l'a pêtruns până dincolo și nu găsiá cuvinte de mângăere, dicea el; ér alții spuneau, că n'avea nici un folos pentru care să vină. ér el fără folos nici un paș nu făcea.

Nici acuma nu viniá, de nu eră silit. Dar oficiul i porunciá să facă această cale. Se supuse deci, căci inainte de tóte oficiul!

Vorba cu porunca de astădată nu eră glumă séu minciună. O scrisóre a consistoriului i impunea să esă 'n Brândușeni și să facă acolo o cercetare in potriva lui popa Tanase, pe care notarul suspendat Cănepean, dimpreună cu mai mulți credincioși il pêrîră, cât nu lăsară pe el nici atâta omenie, cât e negrul sub unghie.

Când popa Tanase zări trăsura protopopului, se cutremurá până 'n glezne, căci ghici 'ndată scopul vinirii sale. El avea atâtea pécate, încât putea fi gata ori când la asemenea cercetare. Dar fiind că se temea, se leriá grozav. Făcea ce făcea, totdeauna scápă. Mai câte un purcel, mai câte un vițel, mai câte o hâncută incheideau bine gura protopopului. Acuma inse se părea, că-i lucrul dracului la casa nănașului. Va fi o pricină mare. Dóră chiar o primejdie. Că altfel protopopul l'ar fi chemat la sine, ca de altă-dată, și n'ar vini la el in așa căldură mare.

De frică, scápă din mână pipa și fața lui cam trasă in urmarea neliniștei suferite in timpul din urmă se subția și mai mult, pãlit cu totul díse Rachilei care se allă dimpreună cu el in odaie:

— Vine prota Viehanție!

Rachila abiá ce se sculá din pat, unde zăsesse sêptemâni incheiate, bolind de rana ce-i făcú 'n umêr glonțul ucigașului in pragul bisericii, după ce se cunună cu Spinean. Și de altă-dată palidă, acuma par că n'avea 'n față nici un strop de sânge. Ochii-i lipsiți de foc clipiu bolnăvicios. Veselia-i de mai de mult a perit cu totul și gura-i vorbăreță par c'a amuțit. Tótă ți se părea atât de fără putere și fără voie, cât puteai crede că nu i-a mai cântá cucul.

Spaima și vorbele părintelui seu nu o mișcará de fel. Abiá își deschise gura și díse cu nepăsare și cu dispreț:

— Dóră va fi avênd éráș trebuință de parale!

Aceste vorbe par că molcomiră o clipită pe părintele seu, care se spăria iute; dar liniștea asta nu ținú mult, căci acela adaugă:

— Are acela cât îi trebuie.

Rachila scóse un suris de batjocură:

— Nu-l cunoșci încă nici acuma! S'abiá chiar multul cu pământul, tot nu i-ar fi destul. Că-i un hămăsit, de n'are păreche.

Ori cât de hotărîtor vorbiá Rachila, tot nu putea să stêmpere neliniștea părintelui seu. El șcidea de ce, dar se simțea 'ntocmai ca și cióra prinsă 'n par. Nu díse nimica, ci-și luá pëlêria să intimpine pe protopopul care tocmai intrase 'n curte.

Până ce eși, își dădu sila să facă o față veselă, apoi il salutá cu bucurie. Vorba veche: Cu Dumnezeu in gură și cu dracul in sin.

Părintele protopop la rëndul seu il primi cu seriositatea ce compete unui mai mare. I întinse mâna și-i díse rece:

— O trebă neplăcută m'a mánat acum la tine.

Popa Tanase gâlfedi.

— Ce? ce?... gângăvi el!

— Ț-oi spune acuș, numai să intrăm! Ioane, — strigá apoi căruțașului. — adă-mi ténecul acela de scrisori!

Popa Tanase ghici numai decăt ce va fi 'n acelea scrisori și sári ênsuș s'aducă ténecul din fundul căruței.

Și cum il ducea 'n mâni, își furișá privirea spre scrisórea din afară, decă nu va puté descoperi de cu bun timp, că din ce parte sullă vântul?

Dar nu putú să vedă nimica. Și timpul eră scurt, căci protopopul luá 'ndată scrisorile dela el. Și intrară.

Acolo popa Tanase il salutá cu aceeaș bucurie. Rachila pe aia urmă. Când prota vedú fata, că se uscască și-o corobéță, i se făcú milă de ea. A vorbi in ființa ei de față nu putea. Asta eră să fie pré pré. I întinse dar mâna, pe care Rachila o sárutá și-i díse:

— Har Domnului, că te ved mai bine. Dar vei fi obosită. Te rog, du-te și te odilneșce. Noi cu fratele Tanase avem o lécă de trebă.

Rachila nu díse nici o vorbă și eși incet.

Remânênd singuri, protopopul cuprinse loc la mesă și punênd ténecul de scrisori inaintea sa, díse:

— Ș-acum să 'ncepem!

— Bine, — răspunse Tanase, — dar intéiu s'aduc o lécă de vin!

— Nu va strică.

Părintele Tanase eși iute și peste câteva minute o sticlă cu vin roșu și doue pocale steteau pe mesă. El umplú amendoué pocalele și ciocnind cu protopopul, díse:

— Bine-ai venit!

— Bine și nu pré, — i răspunse prota lingêndu-și buzele după vinul roșu. Dar să nu uit vorba, ai mult din vinul acestă?

— Vr'o cece brîi.

— Care va să dă, poți să-mi dai și mișc...

(Asta e introducerea! -- gândia Tanase.)

— Bucuros! — răspuse el.

— Aşa dară acum să-ți spun pentru ce-am venit. M'a trimis consistoriul să țin investigație în potriva ta.

Popa Tanase gândia, că așa ceva o să iasă; dar totuș se făcea, că se miră grozav și dicea, c'asă ceva nici prin minte nu i-ar fi trecut.

— Nu te face cu bôlă, — i răspuse prota. Știi tu bine, că ai destule pe răvaș și decă eu nu-ți eram om bun, de mult ț-aș fi putut rupe grumații. Ați una, mâni alta; tot cam ai câte-o pacoste. Și 'n rëndul trecut numai ca prin urechile acului te-am putut scăpă. Ș-acum eră alta și mai mare; pupăza pe colac.

Bietul Tanase se simția, ca și când l'ai fi pus pe jeratic și-abia putu dice vorbele:

— Me rog și acuma de dta să faci ce vei puté. Nu voi remănă nemulțamitor.

— Șciú, șciú; dar și 'n rëndul trecut m'ai inșelat cu vaca aceea.

— T-oi da alta mai bună.

— Vom vedé. Și ca să-ți arăt că nu ți-s om reu, nu voi ținé investigația așa cum mi-a scris consistoriul. N'oi ascultă pe nimeni, că nu vreu să te rușinez înaintea poporului.

— Iți mulțamesc.

— Și totuș lumea me cârteșce, că eu sânt așa ș-așá, că persecutez preoțimea și 'nvătătorimea! E adevérat, că nu cu tot insul me port ca și cu tine. Sânt mulți sumeți, cari. . .

(Nu-ți dau parale ca mine, — gândia Tanase.)

— . . . vorbesc cu mine ca din spatele calului. Êtă colo-i popa Movilă! Nici n'a vrut să stea de vorbă cu mine. Am și trântit un raport consistoriului. Dar se vede că nici consistoriul nu pré șcié ce face, că de atunci ar fi trebuit să-l suspendeze de mult.

— Să trăeșci! — își ridică pocalul popa Tanase. Și ciocniră.

— Măi Tanase! Cu totă bunătatea mea, să nu aluneci a crede, că eu numai așa de flori de măr te-oi eruță și acuma!

(Șciú!)

— T-oi da și bani de-asupra.

— Nu-i vorbă numai de bani, ci de o trebă mai gingașă.

— Nu-mi pot intipui ce pôte să fie.

— Măi Tanase, eu am un nepot, Zenobie. . .

— Il șciú.

— E cam sburdalnic băiatul și din pricina asta nu l'am putut ținé la școlă. . .

— Apoi l'ai făcut ostaș.

— Dar și de-acolo a trebuit să iasă, că nu s'a putut nărăvi cu regula cătănescă. Are o fire, ce nu-l lasă să se supună. Așa a fost și tată-seu. Așcia nu cade departe de tăiător. Eu cred că el s'ar potrivi la fel cu Rachila ta.

Părintele Tanase tresări uimit. El pricepea acuma unde o să iasă povestea. Dar nu grăi nimic;

Prota urmă:

— Eu dar am gândit, că ar fi bine să facem din ei o păreche. Ce dici tu?

— Eu? . . . Nu șciú încă. . . Trebuie să vorbesc întéiu cu Rachila.

— La ce? Tu ești părintele ei și ea n'are decât să se supună.

— Dar, precum țișesei acuma, ea are o fire 'ntocmai ca Zenobie. Nu face ce nu voeșce.

— Mi-ar păré reu, căci decă n'ar consimți, ar trebui să fac investigația așa cum mi-a rënduit consistoriul ș-atunci o să veđi ce-i păți.

Fiori reci il trecură pe popa la auđul acestor vorbe și țișe:

— Eu voi face tot ce-oi puté, ca să-ți implinesc voia.

— Chiamă aici pe Rachila!

Părintele Tanase eși și 'n scurt timp se rentórse cu fată-sa.

— Șeđi! — i țișe prota părințeșce.

Ea cuprinse loc. Apoi tată-seu i spuse, că părintele protopop a venit să le facă cinste mare, pețindu-o pentru nepotul seu Zenobie.

— Eu, — incheiă densus, — am răspuns sfinției sale, că 'n privința asta numai tu poți hotări. Ce dici dar?

— Eu, — răspuse fata, — mulțamesc frumos, dar nu me mărit!

(Va urmá.)

Iosif Vulcan.

Doine și hore din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului —

XXII.

Mai din sus de casa mea
In cea verde pădurea
Cum mai cântă-o păsărea.
D'aceea nu-i păsărea,
Că dóră-i mândruța mea.
Taci iubită nu mai plânge.
Nu vėrsá lacrimi cu sânge!
Cu sânge și cu venin,
Că la tine nu-o să vin!
C'am venit numa odată
Și m'o șciut lumea tótă,

XXIII.

Cine iubeșce și spune,
Scóte-l Dómne la rușine!
Cine iubeșce și lasă,
Nu l'aș vedé făcënd casă!
Aibă hrana racului
Și sórtea gândacului *
Pe vėrful copacului.
Aibă casa cucului
Și mēsa vulturului
Și odihna vėntului.

XXIV.

Frunță verde flori de munte,
Curgu-mi sudori depe frunte,
Depe frunte și obraz,
Sudori crunte de necaz;
Că de tin' mândr'am remas.
Și din tot trupșorul meu
Iesă tot venin și reu,
Mândră tot de dorul teu.
Mai bine de-aș fi murit.
Decât să ne fi-ntelnit
Și mai bine-aș fi șchiopal.
Când peste prag ț-am călcat.
Decât să trag la bănat.
Mândră tu că m'ai lăsat.

XXV.

Duceți-ve rândunele!
Sub feréstra mândrii mele,
Și cântați cânturi de jele.
Dorul inimiiórei mele
Și cântați cânturi cu drag.
Ca să-i trecă de bănat.

Culese de

* Șerpe.

I. Dologa.

Esposiția dela „Intim Club“ in București

A face dare de sémă despre o esposiție, unde aprópe totul este espus ce se póte numerá lucru de pictură și sculptură aici in capitala României — este lucru greu. Și mai ales este greu, când omul trebuie să se mărginescă numai la un scurt foileton, când spațiul nu-l lasă a scrie tot ce a vădút, tóte acele impresii pe cari i le-a făcut o singură óră, dar óră bogată!

Și mi se ingreună mie scrierea acestei dări de sémă și prin aceea, că trebuind să scriu despre operele unor măiestri iubiți cum sânt dnii Mirea, Grigorescu etc. ușor pot fi bânuit, că póte voi fi preocupat de iubirea ce trebuie să o avem toți noi Români câtră acei ómeni, cari ne-a creat arta română, admirată și de străini, și așa voi fi pré pártinitor, nu destul de just.

Cred inse, că ori și cine in locul meu, după ce a vădút acésta esposiție, va fi tot așa de mulțumit, cum sânt eu acum, și decă ar scrie vorbe de laudă, nimene cu nici un reu nu-l póte bânui, căci a simțit ceea ce a scris.

Despre asta se póte convinge ori și cine, decă a urmărit pas cu pas progresul nostru pe terenul artelor.

— Pânză vie, petró care suride, — imi dicea dl Mirescu, simpaticul matematic din capitală, pe care il întelnisem la esposiție, vădënd composițiile talentaților noștri artiști.

Și când aceste opere au încăldít și pe un matematic, atunci de ce să nu fiu eu încântat?!

Nu ve voi oboși inse cu impresii, ve voi scrie fapte. Intru cât se póte, me voi încerca a ve scrie despre cele mai insemnate opere ale esposiției.

A face pictură prin vorbe, greu lucru, inse imaginația cetitorilor cred că va inlocui acea, ce péna mea n'a putut descrie.

Trei artiști sânt mai deosebit represintați in acésta esposiție: dnii Mirea, N. Grigorescu, ca pictori și dl Georgescu ca sculptor.

Dintre tablourile cele mai remarcabile ale dlui Mirea putem insemná »O păstorită dela Câmpulung« și »Atacul dela Grivița.«

Operile dlui Mirea sânt cu mult mai cunoscute, decât să fie aci la locu-i a-i face vre-un elogiu despre arta dsale.

»O păstorită dela Câmpulung« ne represintă o gingasă țărancuță, cum in timpul primăverii rătăcește prin crânguri, insoțită numai de oița sa, care până ce stăpâna culege flori, ea pașce in liniște. Fața fetei e pe cât se póte de naturală, trup fraged încă, niște ochi albastri ca florile albastre de prin giurul ei, privire blândă, nevinovată și cu un cuvânt tótă lucrarea un lucru de artă, o inspirație de adevărat măiestru.

»Atacul dela Grivița« ne represintă una dintre acele îngrozitoare scene, prin cari au trecut vitejii noștri soldați și din cari au ieșit cu fruntea încoronată de izbândă.

Tabloul este oribila înfățișare a acelei părți din bătălie, unde ómenii toți sânt invălmășiți, nu se mai aude nici comandă, nu se mai vede, nici comandant, tot insul se apără până unde se póte întinde baioneta sa: din fumul gros in care sânt invălmășiți luptătorii, numai un singur vânător se vede, cum plecat din spate, cu pușca la sold, pășește înainte, dus de a izbândeii sete, de aceea grozavă ferbintelă, in care

omul nu se mai teme de mórte. Jos la picioarele lui tovarășul seu cu capul zdrobit, lângă el un ture, pretul mórții Românilui: din fumul gros ici colo se vede câte o parte din trupul vre-unui soldat... câte un cap de dorobanț, ori umerul vre-unui vânător.

Se mai pot vedé dela creatorul »Vérfului cu dor« mai multe portrete și »Studiuri de portrete,« lucrute tóte cu acea măiestrie și artă, care-l caracterizează pe dl Mirea.

Un alt artist, pictor in tótă puterea cuvântului, este dl N. Grigorescu.

»Un tîrg in Moldova« (propr. dlui I. Lahovary) este admirabil, care i-ar face fală ori cărui pictor cu nume european. In fața tabloului vedem un biet țeran cu nevêta sa, care își adusese și el la tîrg vaca cu vițelul, póte unica sa avere... Ce nu face vremurile grele!... Lângă el trei ovrei, tipuri rafinate de preocupéti... Unul il ține de mână și se vede că-i vorebșce pentru a-l induplecă a vinde vaca mai ieftin, cum o cere el... Țéranul s'o fi gândind ce să facă: acasă il pun pe foc pentru bani și cine șcie decă va căpétá un cumpărator care să-i plătescă mai bine. Er nevêstă-sa stă cu mâna la gură și va fi oftând cu durere, că acum se va despărți de vaca ei, care i-a nutrit copiii și tótă casa... Se uită cu atâta durere... Ceialalți doi ovrei încă stau in pregiurul țéranului și par a se gândi la aceea: de s'ar duce acela, să remână pe mâna lor... Nițel mai departe, la dreapta de acești ómeni, este o femeie cu cu galițe. Un ovreu a și apucat'o la tîrguială. Se învêrte pe lângă ea, i caută gășcile și rațele și par că și-a făcut socotéla: de a-i luá cu preț mic niște gășce grase... Er țéranca, prostănacă cum e, se vede că nu ar fi străină nici ea de tîrg... La stânga stă un ciobănel, băiat de vre-o 12—13 ani, frumușel și-ți dá a crede, că este un viitor voinic. Pe lângă el oile sale ostenite, de cari póte că astăzi se va despărți... El póte șcie asta, căci se uită cu niște ochi cam strașnici spre ovreii din apropierea lui. In colo cealaltă parte a tîrgului. Privirea noastră se perde prin invălmășelă, prin céta numerosă de ómeni, peste cari abia străbate privirea noastră. Un tablou, ce nu lasă nimic de dorit!...

Nu mai puțin pitoresc este »Spre séră« (propr. dlui A. Carp.) Picioarele unui dél, cari sânt udate de un lac. Amurgul serii se întinde peste arbori, lac și arbustii după marginea lui... Pe cer o roșétá crescândă...

Tot așa de nimerit este »Interiorul de pădure.« Giur impregiur arbori seculari, prin mijlocul lor curge ur rîuleț, peste care mai mulți arbori scorboroși, in cruciș și curmeșiș, căduți acolo de bétrânețe.

»Vedeta de călárași« asemenea este un tablou bine lucrat. Doi călárași călare, al treilea va fi pe jos colo in depărtare, încotro privesc tovarășii sei și unde se vede un mic punct, care ne inspiră bânuiala, că acum acest căláraș se apropie incetul cu incetul de tabăra dușmană, de care călare nu se puteau apropia.

Ceialalți artiști de a doua mână sânt dnii I. Andreescu, care are un peisagiu de óreș-care valóre: »O vedere impregiurul unui oraș, — I. Alpar — »Efect de iernă, (diminéta)« »Măgura dela Odobești,« și un tiner artist, care promite mult, fiind încă elev al școlei de bele arte și totuș il vedem figurând la o esposiție, unde putem vedé opuri de mari valori. Acest tiner este dl Vermont din mâna cărui vedem »O țigancă« făcută cu mare artă, »Un cap de bétrán« și mai multe peisage.

Mai un tablou de valóre: »Un bétrán«, lucrat de Emilia (dna V. C.) Nu șciu cine se ascunde sub acest nume, atâ șciu că opul arătat de acésta anonimă, este un op de mare valóre. Un om bétrán, cu

figura blândă, cu un aer de om ostenit de viață, rezimat cu mâinile de un bêt, șede pe un scaun, cu o privire dusă, cine știe ce departe, napoi în trecutul seu, când a fost și el tiner.

La »aquarele« mai mult și mai bine este reprezentat dl I. Georgescu.

Dintre sculptori distingem pe dl I. Georgescu, dela care vedem »Săgetătorul,« un cap de operă, lucrat cu atâta măiestrie, încât te miri privindu-l mai deamănentul.

Tot dela dl Georgescu mai vedem bustul M. S. regelui, de marmură, al dlui V. Alecsandri, al lui Obedenaru și al lui Mateiu Basarab și Vasile Lupul.

Busturi lucrate toate cu o distinsă artă.

Dela dl Jolnay bustul reposatului fabulist Gr. Alecsandrescu și altele.

»Italiana« (reproducțiune în marmură după Carpeax) a dlui Molinay este admirată de mulți vizitatori. O marmură, care în adevăr ride.

Mai sînt, se înțelege și alte opere, demne de vădut; spațiul nu-mi permite înse a me ocupa de toate.

Termin cu aceea, că ție: trebuie să simțim mare bucurie noi Români, vădend ostenela și zelul ce-și dau artiștii noștri în dezvoltarea și formarea artei române, în a formă gustul publicului cu arangiarea esopifici.

Și bucuria trebuie să ne fie cu atât mai mare, cu cât un artist imi spunea, că din banii ce se vor adună dela esopificie, o parte se va întrebuința pentru a scote fotografiile celor mai însemnate opere de artă.

Ioan Russu.

Moda.

— Viena.

În general stofele englezești sînt cele mai portate de cătră lumea practică, elegantă: așa loden fin vîrstat în colora quarțiu e una dintre stofele cele mai des căutate pentru toalete de promenadă, asemenea și diagonal și cheviot punctat môle, aprôpe mai transparent, pentru toalete de călătorie și ținuturi muntose.

O atare toaletă se găteșce erăș după modele engleze: rochie largă în plisse late, tunica dinainte scurtă; cea dinderept trusată bogat, talia e foarte scurtă, mânecile strême de tot, er înainte are ca decorațiune un gilet seu plastron gătit din stolă de etamine alb seu sirah desinat.

Arangiarea toaletelor e tot ceea din luna trecută, de o formă predominantă nu pôte fi încă vorba. Rochia largă e încă tot modernă și se găteșce în plisse seu se lasă netedă adevărată așa precum e și după cum pînește calitatea stolei. Tunica asemenea e tot lungă și ridicată când de-o parte când de cealaltă, la unele modele merge până la marginea rochiei din jos și erăș la unele costume engleze e foarte scurtă. Taliele în general sînt scurte și ascuțite și decorate cu jet, mărgelile de lemn seu cu brodării. Se închid drept seu pe umăr seu în zig-zag.

Toaletele la alergările de cai sînt modele parisiane gătite din etamine cu bordire colorate, precum și din fular desinat cu poteôve seu mêtasă ușoră tricoloră.

La alergările de primăveră la începutul lunii făcu o atare toaletă tricoloră adevărată furôre și intradevăr fu un model de tot original. Rochia din mêtasă tricoloră eră netedă și arangiata în increșituri dese, peste asta viniă o tunică de asemenea colóre prinsă într'o parte cu o agrafă de jet: cea dinderept formă un puf mare, din acărui increșituri eșiau volanturi bogate. Talia eră scurtă și decorată cu bumbi mari de sport, pe cap stetea grațios o căciulă de

jockey de asemenea colóre și ornată cu o rosetă. Mănuși lungi roșietice și un eventaiu infrumșețat cu emblemele sportului completau acesta toaletă elegantă.

Moda ofere în acest seson o așa mulțime de pëlării de paie, încât admirând fasonele și fabricațiunea cea fină elegantă, remănem încantate. Căpêținele cele suse sînt în general gătite din paie dure, penele înse din fabricat foarte fin. Fasonelile cele suse în forma cilindrului sînt trase cu impletituri foarte fine de paie în formă de filet, printre impletiturile aceste sînt băgate și mărgelile, uneori se găteșce și din mêtasă gălbaie de cordonnet. Fasonelile cevaș mai jôse se găteșce de comun din paie de florentin cu adausături și bordire de paie cevaș mai dure. Fôrte elegante sînt pëlăriile gătite din impletituri fine a jour cu căpêțini interrupte, printre cari se observă o cupțusală colorată, ce stă foarte bine.

Valeria.

Bonbone.

Țiarul »Le Voltaire« dă următoarele sfaturi unui tiner care are a se căsători:

Dacă logodnica dtale manifestă o mare predilecție pentru Strauss, este ușurică: pentru Beethoven, este măniosă: pentru Liszt, este ambițioasă: pentru Verdi, este prê sentimentală: pentru Mozart, este prê aspră: pentru Offenbach, este zăpăcită: pentru Wagner, este cam sărită.

Femeia ce trebuie să cauți este aceea care nu știe să cânte la clavier.

***

Un țiar american publică anunțul următor:

»O invențiune escelentă. Modul de-a scrie fără condeiu și fără cernelă; se pôte învăța pentru un dolar. A scrie la adresa J. H. stațiunea E. New-York N. S.«

Un mare număr de naivi au trimis câte 5 franci, căroro li s'a răspuns următoarele:

— Luați un creion.

***

Un esaminator întrebă pe un elev și-l pune să conjuge verbul »a fi.«

Copilul, ale cărui studii gramaticale erau foarte naintate, nu stă pe gânduri și răspunde îndată: Fui, fuș, fu, furăm, furăți, fură.

— Ce fel fură? Cine fură? întrebă esaminatorul.

— Cei mai mulți, dle, căci vîd că li se trece.

***

Poetul Pope eră șchiop și cu piciorile întorse. Regele Engliterii, zărindu-l ȃise curtisanilor sei:

— Aș voi să șciu la ce ne pôte servi acest omuleț care merge atât de strêmb?

Spunendu-se poetului aceste cuvinte, rêsponse:

— Pentru a ve face să mergeți drept.

***

Se vorbeșce de un om de afaceri.

— N'a comis ôre vr'o necuviință? întrebă unul din cei de față.

— Nu. — rêsponse un magistrat . . . dar viitorul este al lui!

Din Valea-Iadului.

— Veți ilustrațiunea depe pagina 249. —

Munții Bihorului, la granița ce desparte acuma Ungaria de Ardeal, oferă turiștilor pozițiunile cele mai interesante. Isvóre, riuri, peșceri și stânci ne invită la tot momentul ca să stăm și să admirăm natura măestrală.

Una din cele mai romantice părți este valea ce

formeză rîul Iadul, care se vîrșă apoi aprîpe de Bratea în Crișul-repede.

Ilustrațiunea din numărul acesta e compusă după o schiță făcută de un artist în fața locului, drept suvenir a unor momente plăcute petrecute p'acolo în o vîeră.

I. H.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Dl Iosif Farcaș*, medicinist de anul al patrulea la universitatea din Cluș, a obținut primul premiu și cu unanimitate la concursul pentru o temă din farmecologie. — *Dl Nic. Alexiu* a ținut duminecă o conferință literară la București în societatea »Tinerimea română« vorbind despre »Educațiunea Națională.« — *Dl Aman*, cunoscutul pictor din București, a deschis acolo o expozițiune de tablouri proprii și anume 62 tabele în ulei și 10 aquarele. — *Dl dr. Asachi* a prezentat Academiei franceze de medicină o lucrare care tratăză despre fractura cavității glenoide, și Academia a primit-o cu plăcere.

Statua lui Lazar în București. Că sîmînă ori că nu sîmînă, scrie »Românul« cine știe, ridică mîna! Nepoța lui George Lazar, față la căderea vîlului, dicea sculptorului: Vai! domnișorule, dar cum sîmînă de ghine! — Aci nu stă cestiunea. Pentru noi George Lazar al lui Georgescu e prin figura lui bărbătească și hotărîtă, prin postura și avîntul înainte ce-i animă trupul și întrîga ființă, adevărata figură a dascălului care nu trebuie să lupte numai cu armele, ci și cu acelea ale muschilor în contra vrăjmașilor sei. Episcopii Franței din evul mediu, servitori ai Mielului divin și ai lui Marte, mînuind cînd crucea cînd sabia, se presintă în tabelele picturii franceze cu aceeași figură marțială, cu aceeași privire impunătoare cu care Lazar, depe înălțimea pedestalului seu, ține cartea deschisă, pentru a vesti Românilor bunătățile științei pe limba părintească. Un Lazar într'o poziură moleșită, cu fruntea încrețită de greutatea științei (pe care de almintreli mult nemuritorul învățator din Avrig nu o va avé;) un Lazar cu spinarea plecată și cu gura pîrînd a dice: »de! fraților, vai de mine, ce o să ve fac eu!« cum dice Eliade în extremitatea cealaltă a așa numitei grădini botanice, ar fi fost un non-sens colosal. Lazar al lui Georgescu aparține într'adevăr epocii sale plină de turburări și certe. Fruntea sus, c'un aer de desfidere și cu privirea încruntată, spune lămurit că vorbele ce Lazar adresă elevilor sei cînd sculptorul l'a împetrit pentru nemurire erau, nu acele ale lui Eliade din colțul celalalt, ci următoarele: *Învęțați, dragii mei, învățați de zor, ș-apoi de vor vini Grecii să ne turbure, le-om arătă noi minteni ce li se cuvine! Lăsăm altora grigiala d'a se pronunță decă tabarul, lungă mîntă ce-l imbracă fôrte bine și haina șnuruită ce purtă Lazar ori nu le purtă, și decă încălțămîntea lui obicinuită erau cismele de Brașov ori cipicii nu șefu de unde. Lazar e frumos și potrivit astfel cum e; noi il luăm în sine și ne credem mulțămîni în limitele posibilului artistic din țările năstre.*

Documente istorice. A eșit de sub tipar în București: »Documente privitoare la Istoria Românilor.« Urmare la colecțiunea lui Eudoxiu de Hurmuzachi. Supplement I. Volumul I. 1518—1780. Cu portretul lui Ioan Nicolae Alesandru Mavrocordat Voevod. Documente culese din diferite publicațiuni și din Biblioteca Națională din Paris de Gr. G. Tocilescu și din Archivele ministeriului afacerilor străine din Paris de A. I. Odobescu. Publicate sub auspiciile ministeriului cultelor și instrucțiunii publice și ale Academiei. Un

volum mare în cvart de 1003 pagine, tipărit elegant în tipografia Sococ et comp.

Biblioteca populară bucovinենă. Din această întreprindere, care se publică de cătără librăria Romuald Schally în Cernăuți, erăș au eșit doue broșure: »Stefan Vodă și Tătarii.« Tradiție populară de S. Fl. Marian. — »Stejarul din Borzesci« legendă istorică de N. Gane. Prețul unei broșuri e 4 cr. seu 10 bani.

O revistă nouă. Societatea »Cercul tinerimii« din București a început să publice o revistă nouă. Titlul acesteia este »Vlăstarul.« În articolul »cătără cetitori« găsim următoarele șire: Este un fapt recunoscut, că munca conșcintioasă în domeniul intelectual și moral lipsește stării de cultură în care ne găsim: lupta pentru adevăr și bine întimpină piedeci destul de grele din cauza lustrului pe care îl capătă viitorul cetățan; nepăsarea științifică, disprețul tuturor convingerilor, lipsa de serioșitate sînt atâtea rele cari desgustăză pe adevărații luptători pe ori-ce teren s'ar găsi. În această stare de lucruri, o societate dă la lumină revista de față, scopul ei e de a respândi cunoșcintele noue și adevărate, de a arătă modul cum se oglindește știința contemporană în ochii lumii și de a provoca discuțiunea asupra teoriilor recunoscute ca adevărate cari au făcut lală învățătorilor din lume.

Prelungire de concurs. La concursul publicat de despărțementul Reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Bașov, sosind numai o lucrare, biuroul prelungește termenul pînă la 27 august n. Tema e următorea: »Cum să fie creșcerea ce părinții au a o da copiilor lor, pentru-ca școala să-și potă ajunge mai cu inlesnire înaltul seu scop?« Lucrările sînt a se trimite la președintele despărțementului: Ion Dorca în Satulung (Hosszufalu.)

Carte de cetire petru clasa a doua gimnasială de St. Ștefureac, profesor la gimnaziul gr. or. din Suceva, tom II, a eșit de sub tipar în Suceva în an. c. Cartea această este o antologie compusă din bucăți clasice de poezie și prosă romănescă. Cităm aici judecata profesorului dela universitatea din Iași, A. D. Xenopol, despre tomul I, al acestei cărți, publicată în »Voința Națională.« »Cartea este fôrte bine alcătuită, necuprînd decă bucăți, cari pot fi puse în mînile copiilor; tipărită cu ingrigire. Materia este culesă din scriitorii cei mai buni români. Bucățile în prosă alese sînt fôrte nimerite. Așa întelhim mustre de prosă romănescă: Păcală și Tîndală de Costache Negruzzi, Noptea pașilor de Al. Odobescu, Teranul român de V. Alesandri, Povestea unui om leneș și Punguța cu doi bani, de I. Crêngă, Ardélul de N. Bălcescu, Petrea Dascălul de N. Gane, mai multe descrieri de animale și fenomene naturale luate după »Icôna lumii«, povești de Ispirescu, și mai multe traduceri din autori germani, făcute de dl Ștefureac eșnuș în o limbă curată, romănescă și în un stil elegant.« Tomul II, după judecata unora, este încă și mai bun, decă tomul I. Aceste cărți sînt, după cum dice dl Tit Maioreșcu în o epistolă cătără autor, o adevărată binefacere pentru gimnasiaștii români. »De ați puté,« dice ilustrul critic în acea epistolă »numai conduce lucrarea mai departe, ca să scape și celelalte clase de grozavul »Lepturariu« al lui Pumnul.« Autorul lucrăză mai departe, și pela tîmnă va aparé și tomul III, pentru clasa III gimnasială. Sîntem siguri, că profesorii de limba romăna de pela școlele secundare vor îmbrătosa cu mare bucurie aparerea acestor cărți.

Broșuri noue: »Incerări de demografie și geografie medicală« de dl Ion Dănescu, medic de batalion: acest studiu a fost prezentat ca teșă de doctorat înainte facultății de medicină din București. — »Critice retrospective asupra resbelului ruso-ture,« lucrăte

după memoriile lui Koropatkin general în statul-major rusesc, de majorul Krohmer din marele stat-major prusian și traduse în românește de dl Const. I. Crénga, locotenent la școala superioară de geniu din Viena.

Teatru și muzică.

Teatrul Național din București. Stagiunea teatrală 1885—1886 a teatrului din București s'a închis joi seara cu o reprezentațiune de gală în onoarea memoriei lui Victor Hugo. Sala, scrie »Românul,« eră plină. S'au jucat I, II, III și V act din »Ruy-Blas« Manolescu și Nottara au fost eroii seriei. După »Ruy-Blas,« cortina s'a ridicat pentru încoronarea bustului lui Victor Hugo. Scena reprezintă o grădină bătrână. În mijlocul scenei, bustul poetului; operă a sculptorului Georgescu, și pe pedestalul căruia stă atârnată o frumoasă coronă de lauri legată într'o paglică cu colorile Franței. Pe două linii, stau înșirați, artiștii societății dramatice române; am fi dorit să fie toți pe scenă. mulți erau în sală; am fi dorit ca toți îmbrăcați în costumele principalelor lor creațiuni să aducă omagiale lor marelui dramatic francez, poetului incomparabil, căruia Teatrul Român, ca toate teatrele lumii, i detorește frumoase serate. Stanțele dlui ** au fost dișe de domnele Vasilescu și Manolescu, de dnii Iulian, Nottara și Manolescu. Acolo unde versurile spuneau de Franța, de iubirea ce ea va găsi totdeauna în inimile române, fie sburdălniciile ei cât de numeroase, de geniu poetului Hugo, publicul izbucni în puternice și nesfârșite aplause. Frumoasă serată. Ținem a o recunoșce și a dori ca astfel de festivități să se facă și pentru poezii și literaturii României și pentru aniversarea diferitelor epoce ale Teatrului Român.

Teatrul Rașca în București. Stagiunea de vară în grădina Rașca din București s'a deschis. Etă personalul artistic: dnii M. Mateescu, A. Catopol, I. Niculescu, Al. Mateescu, Al. Leonescu, V. Hasnaș, C. Costescu, V. Alecsandrescu, G. Cârjă, Th. Petrescu; dra Elena Bottez, S. Laxer; dna Cl. Cârjă, M. Petrescu, dra Alecs. Alecsandrescu, V. Almăgean, M. Ciucurescu. Repertoriul: Pe drumul pușcării, Birja nr 117, Nana, Fetele lui Haji Trifu, Da se'u ba, Socră unui deputat, Chiriașii dlui Blondon, O lovitură neșteptată, Reposatul dumnului, Femeile limbute, Invasia cocotelor, Lista amantelor mele, Lucreția Borgia, Unchiul meu, Lumpatius Vagabondus, Chirița în voiaj, Ruy-Blas, O misiune delicată.

Beneficii. Săptămâna trecută în teatrele bucu-reșcene a fost săptămâna beneficiilor: la teatrul Bossel reprezentațiune în beneficiul artistului M. Millo, jucându-se comedia »Pipirig;« în teatrul Dacia beneficiul dlui I. C. Lugoșan cu »Ruy-Blas;« în grădina Rașca, comedia »Să ne despărțim« de Sardou și Najac, în beneficiul dlor Catopol și Cârjă.

Jocuri românești în Calcuta. Cunoșcții gimnastici români și profesori de gimnastică, dnii Moccan și Velescu din București, vor pleca în iunie spre Calcuta. În călătorie se vor opri, spune »România,« la Constantinopol, Alexandria, Cairo, Port-Saida, Aden și Bombi, unde vor da câte trei reprezentațiuni, fiind angajați mai dinainte. La întorcere se vor opri la Cipru și la Atena.

Coruri vocale noue. În Pocii, comitatul Biharia, s'a format un cor vocal sub conducerea învățătorului Mureșan; acesta e cel dintâiu cor vocal în diecesa Orășii-mari, dar credem că exemplul va fi imitat și 'n alte părți. — La Terenteaz, în comitatul Timiș, asemenea s'a înființat un nou cor vocal de plugari, care constă din 40 de inși, sub presidiul

preotului Lucuța și sub condecerea învățătorului Oprean; meritul înființării este al notarului Victor Sêrbu. Acest cor s'a produs întâia-ori la ruga ținută acolo 'n luna trecută.

C e e n o u ?

Știri personale. *Archiducele Albrecht* are să sosescă în săptămâna viitoare la Oradea-mare, spre a ține inspecțiune militară. — *Ambrosie Iacob*, jude comunal în Brădăcel, comitatul Huniadora, a fost distins de cătră Maj. Sa cu crucea de argint pentru merite câștigate în timp de 40 ani. — *Dl Iosif Vessa*, noul protopresbiter gr. or. al tractului Tinca, luni în 7 l. e. va ține instalațiunea sa în Tinca. — *Dl dr. Emil cav. de Pușcariu*, medic asistent în rezervă, a fost numit medic superior în rezervă. — *Dl dr. George Plop* în săptămâna trecută a făcut în Budapesta censura de avocat.

Știri bisericești. *Episcopatul gr. c. român*, reprezentat prin mitropolitul dr. Ioan Vancea și episcopii Mihaiu Pavel, dr. Ioan Szabó și dr. Victor Mihályi, la 29 iunie n. a fost primit în Roma de cătră Pontifice și pe Rusalii se va întorce acasă. — *Consistoriul mitropolitan gr. or. român* este convocat pe 4/16 iunie la Sibiu în reședința mitropolitană.

Asociațiunea transilvană. Despărțemintele nu prădesvöltă activitate, după cum s'ar aștepta dela conducătorii unui popor, care vră să-se afirme prin cultura sa. Abia din câteva locuri a primit comitetul raporturi despre lucrările făcute. Despărțământul Sebeș, în adunarea sa din toamna trecută, a încasat 97 fl. și a decis să înființeze un stipendiu de 50 fl. lui Ioan Lupea spre a se perfecționa în pictură. Despărțământul Brașov a adunat în adunarea sa din ianuarie 90 fl., din cari inse numai 60 fl. s'au putut trimite la comitetul central, căci restul de 30 fl. nu s'a administrat încă despărțământului prin fostul servitor al acestuia, care încasase paralele. Despărțământul Șimleu anunță, că în adunarea din 1 martie a publicat mai multe premii pentru învățători, unul creat de însuș despărțământul, altele dăruite de dnii George Pop, Simeon Oros, Alimpiu Barbolovici și Andrei Cosma; tot despărțământul acesta a început să colecteze cărți pentru biblioteca sa și obiecte pentru muzeul ce va înființa. Despărțământul Cluș va ține adunarea sa generală de estimp la Mărgău lângă Huedin la 20 iunie n.

Maialuri și junialuri. *Maiatul din Sibiu* al reuniunii române de cântări și al școlii de fetițe, ținut la »Dumbrava« în 29 l. tr. a reușit foarte bine, luând parte totă inteligența română: reuniunea de cântări, sub conducerea dlui Dima a cântat mai multe piese. — *La Brașov* maiatul tinerimei școlare, ținut în marța trecută în »Stejeriș,« a reușit bine, luând parte lume multă, care-si petrecu pră bine la sunetul a două bândi: militară și civilă; trei-deci de studenți în costumuri naționale jucară »Călușerul« și »Bătuta.« — *La Seliște* maiatul pompierilor voluntari s'a anunțat pe 30 maiu n. la Fântâneua arinilor în bercul Seliștei. — *În Alba-Iulia* junialul școlarilor români dela școala gr. or. s'a fiesat pe 3 iun. în bercul Prater. — *La Cluș* maiatul inteligenței române arangiat la 28 maiu, sub presidiul dlui Iuliu Coroian, a reușit foarte bine, cu toate că tinerimea universitară n'a pră luat parte; s'au vedut și câțiva neromâni. — *În Tâlmăcel* lângă Sibiu școlarii de acolo au ținut la 23 maiu un maial, la care au luat parte mulți și din Boița; arangiatorul petrecerii a fost învățătorul I. Pulca. — *La Câmpești* Reuniunea de cântări a plugarilor români a anunțat un junial pe joi în 3 a l. e. în pădurea numită »Poduri,« venitul curat a fost destinat pentru

cumpărarea unui stindard pe sâma acelei Reuniuni.
 → *La Rodna-vechie* școlarii ținură junial la 2 I. e. in »Parc.«

Adunare învățătorască. Reunirea învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul *Mediașului* va ține adunare generală în 7 junie n. în Mediaș sub presiunile protopopului Ioan Chendi; cu asta ocaziune se vor ceti lucrările învățătorilor Filon Necșa și Dimitrie Stuchirean.

Scire tristă. Cetim in »Ludimagister« din Reșița: Novac, veteranul învățător din Oravița, carele a servit școlii peste jumătate de secol, de 4 ani este scurtat cu 300 fl. pe an din salariul seu. Hențu, învățător in Orșova, harnic și deștept, a trebuit să îndure mari dureri vedând salariul seu de 500 fl. redus la 300 fl. Lui Simu din Reșița, după servițiu de 20 de ani ca învățător, comuna bis. i-a detras 200 fl. salariul învățătoresc. Ocean din Cerova, vechiu învățător și harnic, de un an n'a primit salariu. Borcan din Biniș a fost cu forța scos din post, cu totă hărnicia lui, ba a fost și improșcat cu petri in locuința proprie. Câți alții am mai pute înșiră!

Un lăgân de flori. Damele din Madrid au făcut pentru mititelul rege Alfons XIII un lăgân numai din flori naturale de primăveră (ghiocei): pologul e compus din trei foi enorme de palmier, impodobite și ele cu flori. Regina Christina doriă să culce copilul in acest lăgân minunat, dar medicii s'au opus, temându-se ca nu cumva mirosul florilor să atace pre tare nervii delicăți ai micului rege.

Necrológe. → *Trăian Miescu*, un bărbat bine cunoscut in Bănat, fiu devotat al națiunii sale, a murit la Oravița la 26 I. tr., după suferințe lungi. — *Cornelia Zsiros*, fiica protopopului gr. c. Vasile Zsiros in Siria, a murit acolo la 25 I. tr., in etate de 17 ani. — *Gedeon Blasian*, protopopul gr. c. al Mediașului, mai de mult in un șir lung de ani prefect al studiilor in seminarul domestic archidieceșan din Blaș, a in-cetat din viață la Mediaș, in 30 maiu n. in etate de 56 ani

Șcri scurte. → *La Brașov* societatea de lectură a studenților dela școlile române gr. or. a ținut in sêra de Constantin și Elena o ședință publică in sala gimnasiunului. — *Comitetul femeilor române din Iași* a hotărît să deschidă la tómma viitoare o școlă fröbeliană fără deosebire de naționalitate. — *Guvermul engles* a propus dlui căpitan Dimancea din armata României a-i cumpără revolverul inventat de dsa, despre care mai vorbirăm in foia noastră: in-se dl Dimancea n'a primit propunerea. → *Ministrul de interne* a aprobat statutele reuniunii de lectură din Borgo-Prund, dar a refusat aprobarea statutelor reuniunii femeilor române din Sătmar. — *Banenotele vechi de 50 fl.*, cu datul de 25 agust 1866, din 1 junie nu se vor mai primi decât numai la cassa centrală din Viena.

Indreptare. In continuarea »Cugetărilor despre educațiune,« apărute in nrl 18 al »Familiei,« s'an vîrit următoarele erori de tipar: pe pag. 212 in punctul 11 in loc de *oste* are să se cetăscă: *arte*, ér in loc de *castic*: *coatic*.

Logograf

De Sidonia Major.

Din următoarele 20 silabe:

Le, bac, su, ce, san, ser, cham, se, bla, li, al, u, re, das, pi, bi, e, ni, re, o:

să se formeze 8 cuvinte, ale căror litere inițiali cetite de sus in jos să dea numele unui istoric român, ér literele finale cetite de jos in sus, numele unui poet român.

Silabele puse in ordine dau următoarele cuvinte:

1. Un orașel in Transilvania.
2. Un sat in Transilvania, renumit din revoluțiunea anului 1848.
3. Un mare erou grecesc.
4. O țeitate păgână.
5. Un nume bărbătesc.
6. Un popor in Europa.
7. Un nume biblic.
8. Un erou renumit din rebelul contra Trojei.

Terminul de deslegare e 20 juniu. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte intre deslegători.

Deslegarea ghicitei din nr. 9:

Elena

Lyon

Epure

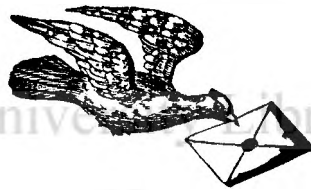
Nil

Anele

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișorele Lucreția Boeriu n. Totoian, Berta Lupuș, Emilia Bariț, Ida Benedec, Marița Lucreția Pușcariu, Antonia M. Dunca, Elena Anderco n. Roman, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iulia Dariu, Cornelia Densușan, Iosefina Popescu, Amalia Crișan, Zoe Dimbu, Minodora Mieșunescu, Elena Popescu și dela dl Nicolae Corcheș.

Premiul fu dobândit de dna Antonia M. Dunca in Buteni.

Poșta Redacțiunii.

Dlul G. B. in A. »Fala popu« încă nu se relipăreșce. Dar decă se va manifesta dorința și din alte părți, vom face ș-o edițiune separată.

Colo 'n cale... Dar asta e o cunoscută doină populară și nu compoziția dtale.

Ce a pătî lacomul. Asta ar fi o poveste frumoasă, descrisă așa cum o povesteșce poporul, care de bună sémă i-a dat numele de »Zumbila și Scâncilă,« fără a vof să scótă doctrina morală ce-i adaugi dtă. Așă nu are nici o valóre.

Pe cel del cu semenic... O băladă de mult cunoscută și publicată și de noi in mai multe variante.

Beatrice. Este mai bine a scrie numai pe o latură, căci astfel se pôte ceti mai ușor. O așteptăm cu plăcere. Una din cele trimise va vini atunci pe când ați dorit.

Ștărsitul unui poet. Schițe de aceste pretind mai multă tărîe in descriere și o limbă mai colorativă.

Dlul I. M. in M. B. Am primit abonamentul și v'am in-scris până 'n finele lui junie. Care numer nu l'ați primit?

Geneva. Cronica in curênd.

Badeuți. Se va publică.

Cernăuți. Dintre versurile trimise numai unul »Un vis,« este ce este, dar nici acela nu se pôte publică. Pôte că novela va reuși mai bine.

Călindarul săptămânei.

Điua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dum. a 7-a a SS. Părinți, Ioan c. 17, gl. 6, sft. 9.		
Duminică	25 Atl. cap. S. Ioan Bot.	6 Norbertus
Luni	26 S. Ap. Carp.	7 Lucreția
Marți	27 S. Muc. Terapont	8 Medardus
Mercuri	28 Cuv. P. Nichita	9 Gechard
Joi	29 Cuv. M. Teodosiu	10 Margareta
Vineri	30 Cuv. P. Isachie	11 Varnava
Sâmbătă	31 S. Apost. Ermin	12 Ioan faț.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel in Oradea-mare.